

1. časť: F I L O Z O F I A

Na otázky v tejto časti testu odpovedajú všetci žiaci.

Svoje odpovede na otázky 01 – 19 vyznačte na odpoved'ovom hárku č. 1 s piktogramom .

- 01** Herakleitos považoval za počiatok všetkých vecí
(A) vodu. (B) oheň. (C) apeiron. (D) vzduch.
- 02** Podstatou idealizmu ako filozofického smeru je
(A) presvedčenie, že náboženstvo je nevyhnutné pre rozvoj ľudskej spoločnosti.
(B) viera, že spoločnosť postupným vývojom dospeje do ideálnej podoby.
(C) prvotnosť ideí, myšlienok, ducha.
(D) idealizovanie spoločenského vývoja.
- 03** Gnozeológia je
(A) náuka o poznaní. (B) filozofická disciplína zaoberajúca sa bytím.
(C) logická disciplína skúmajúca úsudky. (D) náuka o hodnotách.
- 04** Arché je
(A) pralátka, z ktorej bohovia vytvorili svet.
(B) stav dokonalého duševného pokoja.
(C) spoločný počiatok všetkých vecí v antickej filozofii.
(D) loď v biblickom príbehu.
- 05** Ústredné miesto vo filozofii sofistov zaujíma
(A) bytie. (B) vesmír. (C) príroda. (D) človek.
- 06** Ktorú z uvedených filozofických škôl založil Platón?
(A) Lykeion (B) Akadémia (C) Milétska škola (D) Florentská akadémia
- 07** Podľa A. Augustína je najvyššou cnosťou
(A) láska človeka k človeku. (B) láska človeka k bohu.
(C) láska boha k človeku. (D) láska boha a človeka k prírode.
- 08** Vo svojom diele *O Božom štáte* vyložil A. Augustinus svoju koncepciu dejín, podľa ktorej sú dejiny ľudstva
(A) bojom štátu a cirkvi.
(B) postupným hľadaním cesty k Bohu.
(C) hľadaním spásy pre človeka.
(D) bojom dvoch ríš – pozemskej a nebeskej.

09	Panteizmom sa nazýva
	<p>(A) učenie o plynutí v prírode. (B) koncepcia, podľa ktorej Boh stvoril svet. (C) učenie, ktoré stotožňuje boha s prírodou. (D) koncepcia, ktorá popiera samotnú existenciu Boha.</p>
10	Jednou z charakteristických črt renesančnej filozofie je
	<p>(A) záujem o rozvoj človeka. (B) hľadanie útechy v bohu. (C) hľadanie podstaty sveta. (D) orientácia na posmrtný život.</p>
11	N. Machiavelli a T. Campanella sa vo svojich dielach zaoberali otázkami
	<p>(A) náboženstva. (B) morálky a etiky. (C) cirkvi. (D) štátu a práva.</p>
12	R. Descartes uznával duchovnú substanciu a telesnú substanciu, ktoré sa nemôžu navzájom ovplyvňovať, sú od seba nezávislé. Týmto svojím názorom sa radí k predstaviteľom
	<p>(A) monizmu. (B) dualizmu. (C) pluralizmu. (D) teizmu.</p>
13	Spor medzi empirizmom a racionalizmom v teórii poznania je typický pre
	<p>(A) antickú filozofiu. (B) stredovekú filozofiu. (C) poklasickú filozofiu. (D) novovekú filozofiu.</p>
14	V otázke vzťahu teológie a filozofie zastával T. Akvinský názor, že teológia
	<p>(A) je v rozpore s filozofiou. (B) je úplne podriadená filozofii. (C) nemôže stavať na pravdách rozumu, ktoré sú predmetom filozofie. (D) môže nadväzovať na filozofiu, avšak pravdy zjavenia môže skúmať iba teológia.</p>
15	Svojím výrokom „Byť znamená byť vnímaný.“ sa G. Berkeley pokúsil vyjadriť podstatu filozofického
	<p>(A) solipsizmu. (B) racionalizmu. (C) relativizmu. (D) dualizmu.</p>
16	Ktorú z uvedených prác napísal F. M. A. Voltaire?
	<p>(A) <i>Perzské listy</i> (B) <i>Filozofické listy</i> (C) <i>Listy o slobode</i> (D) <i>Anglická sloboda</i></p>
17	V diele <i>Emil alebo o výchove</i> zdôrazňuje J. J. Rousseau požiadavku vychovávať dieťa
	<p>(A) v súlade s prírodou. (B) v súlade so zákonmi štátu. (C) v súlade s rodinou. (D) v súlade so zákonmi cirkvi.</p>

2. časť: P R Á V O, P O L I T O L Ó G I A

Na otázky v tejto časti testu odpovedajú všetci žiaci.

Svoje odpovede na otázky 31 – 41 vyznačte na odpoved'ovom hárku č. 1 s piktoqramom .

- 31** Občan Slovenskej republiky môže uzavrieť manželstvo
- (A) po dovŕšení 16 rokov bez obmedzení.
 (B) po dovŕšení 15 rokov so súhlasom súdu a po dovŕšení 16 rokov bez obmedzení.
 (C) po dovŕšení 15 rokov so súhlasom súdu a po dovŕšení 18 rokov bez obmedzení.
 (D) po dovŕšení 16 rokov so súhlasom súdu a po dovŕšení 18 rokov bez obmedzení.
- 32** Rada Európy vznikla na zabezpečenie ochrany ľudských práv v Európe po II. svetovej vojne. V ktorom meste je v súčasnosti sídlo Rady Európy?
- (A) V Bruseli. (B) V Londýne. (C) V Štrasburgu. (D) V Paríži.
- 33** Kam sa má obrátiť žiak, ktorý potrebuje overiť maturitné vysvedčenie k prihláške na vysokú školu?
- (A) Na notárstvo. (B) Na súd. (C) Na políciu. (D) Na riaditeľstvo školy.
- 34** Na školskom výlete vám z uzamknutej chatky ukradnú magnetofón. Kto zodpovedá za vzniknutú škodu?
- (A) Vy sami. (B) Prevádzkovateľ chatiek.
 (C) Závisí to od rozhodnutia polície. (D) Závisí to od rozhodnutia súdu.
- 35** Kto vymenúva vládu Slovenskej republiky?
- (A) Predseda parlamentu. (B) Predseda vlády.
 (C) Predseda víťaznej strany. (D) Prezident.
- 36** V Ústave Slovenskej republiky je deklarované právo združovať sa. Toto právo umožňuje občanovi
- (A) zúčastňovať sa na zhromaždeniach na verejných miestach.
 (B) zakladať politické strany a občianske združenia.
 (C) predkladať kolektívne návrhy a pripomienky štátnym orgánom.
 (D) zakladať podniky s kolektívnym vlastníkom.
- 37** Základnými zložkami horizontálnej delby moci sú
- (A) parlament, vláda a prezident.
 (B) parlament, súdna moc a kontrolná moc.
 (C) zákonodarná moc, výkonná moc a súdna moc.
 (D) unitárny štát, zložený štát a zväzy štátov.

38	Vo volebnom systéme pomerného zastúpenia volič volí (A) konkrétnu osobu. (B) poslancov. (C) prezidenta. (D) politickú stranu.
39	Verejný ochranca práv je (A) kontrolný orgán, ktorý dohliada na činnosť súdov. (B) kontrolný orgán, ktorý kontroluje činnosť vlády. (C) nezávislý orgán, ktorý sa podieľa na ochrane práv a slobôd občanov. (D) nezávislý orgán, ktorý ochraňuje verejný poriadok.
40	Zákony v Slovenskej republike nadobúdajú platnosť (A) po zverejnení v Zbierke zákonov. (B) po schválení v Národnej rade SR. (C) po podpise prezidentom. (D) po podpise predsedom parlamentu.
41	Medzi orgány miestnej samosprávy <u>nepatrí</u> (A) obecné zastupiteľstvo. (B) obecná rada. (C) starosta obce. (D) okresný úrad.
Svoje odpovede na otázky 42 – 50 vpíšte do odpoveďového hárka č. 2 s piktogramom .	
42	Ktoré štátne orgány rozhodujú o sporoch medzi občanmi, organizáciami a štátom?
43	Ako sa nazýva najvyšší zastupiteľský orgán v obci?
44	Kto v Slovenskej republike vyhlasuje referendum?
45	Ktorý štátny orgán rozhoduje o súlade zákonov a ďalších právnych predpisov s ústavou?
46	Národná rada SR je orgánom SR a má poslancov. Napíšte slovo a číslo, ktoré majú byť na zakrytých miestach textu.
47	Od ktorého veku môžu byť mladí ľudia v SR trestne stíhaní za spáchanie trestného činu?
48	Ktorý štátny orgán SR pripravuje návrh štátneho rozpočtu?
49	Ak je v štáte moc rozdelená medzi zákonodarné, výkonné a súdne orgány a štát reprezentuje navonok prezident, nazývame túto formu štátu . Napíšte slovo, ktoré má byť na zakrytom mieste textu.
50	Akým cudzím slovom možno označiť spoločenské javy: obmedzenie práv národnostných menšín a obmedzenie náboženskej slobody?

3. časť: EKONÓMIA

Každý žiak si zvolí jednu z častí 3. – 5. a odpovedá iba na otázky vo zvolenej časti.

Svoje odpovede na otázky E01 – E10 vyznačte na odpoved'ovom hárku č. 1 s piktogramom .

E01	Na trhu výrobných faktorov sa kupujú a predávajú
(A)	pôda, statky a služby.
(B)	práca, kapitál a pôda.
(C)	kapitál, práca a služby.
(D)	cenné papiere, kapitál a práca.
E02	Reálna mzda predstavuje
(A)	podiel pracovníka na zisku zamestnávateľa.
(B)	odmenu pracovníka za reálne odvedenú prácu.
(C)	hrubú mzdu pracovníka zníženú o dane a poisťné.
(D)	množstvo tovarov a služieb, ktoré si môže pracovník za svoju mzdu kúpiť.
E03	Ktorý z uvedených ekonómov je autorom teórie zdôvodňujúcej nevyhnutnosť štátnych zásahov do trhovej ekonomiky?
(A)	K. Marx
(B)	D. Ricardo
(C)	J. M. Keynes
(D)	M. Friedman
E04	Ako sa označuje konkurencia, ktorá sa snaží získať zákazníkov rastom kvality a poskytovaním dlhodobých záruk a výhod?
(A)	necenová konkurencia
(B)	cenová konkurencia
(C)	dopytová konkurencia
(D)	dokonalá konkurencia
E05	Vzhľadom na sústavné zmeny v ponuke tovaru a služieb a vzhľadom na zmeny v dopyte po tomto tovare a službách sa ceny tovarov a služieb posúvajú smerom nahor alebo nadol. Cena tovaru alebo služby, ktorá vznikla ako dôsledok aktuálneho vzťahu ponuky a dopytu na trhu, sa nazýva
(A)	trhová cena.
(B)	akceptovaná cena.
(C)	bežná cena.
(D)	rovnovážna cena.
E06	Hrubý národný produkt zmenšený o amortizáciu (t. j. hodnotu opotrebovaných strojov, zariadení a pod.) sa nazýva
(A)	hrubý domáci produkt.
(B)	národný dôchodok.
(C)	národné hospodárstvo.
(D)	čistý národný produkt.
E07	Podľa právnych noriem platných v Slovenskej republike sa rozlišujú tri základné organizačno-právne formy podnikania. Ktorá z uvedených foriem medzi ne <u>nepatrí</u> ?
(A)	živnosti
(B)	družstvá
(C)	konzorciá
(D)	obchodné spoločnosti

E08	Makroekonómia skúma	(A) národné hospodárstvo ako celok.	(B) správanie podnikateľov veľkých firiem.
		(C) ekonomické vzťahy medzi podnikmi.	(D) princípy fungovania globálnej ekonomiky.
E09	Ktorý z uvedených typov ekonomiky prevláda vo vyspelých krajinách sveta?	(A) tradičná ekonomika	(B) zmiešaná ekonomika
		(C) trhová ekonomika	(D) príkazová ekonomika
E10	Ako sa nazýva proces, pri ktorom sa štátne podniky dostávajú do súkromného vlastníctva?	(A) sanácia	(B) privatizácia
		(C) liberalizácia	(D) kolektivizácia
4. časť: P S Y C H O L Ó G I A			
Každý žiak si zvolí <u>jednu</u> z častí 3. – 5. a odpovedá iba na otázky vo zvolenej časti.			
<i>Svoje odpovede na otázky P01 – P10 vyznačte na odpoved'ovom hárku č. 1 s piktogramom ☒ .</i>			
P01	Najbežnejšia definícia psychológie hovorí o tom, že psychológia je vedou	(A) o problematike skúmania človeka.	(B) o aktivitách živých organizmov.
		(C) o psychike, duši.	(D) o spoločenských podmienkach človeka.
P02	Potreba starať sa o druhých patrí medzi	(A) psychologické potreby.	(B) fyziologické potreby.
		(C) nepodmienené reflexy.	(D) podmienené reflexy.
P03	Dedičnosťou získané predpoklady psychického vývoja sa nazývajú	(A) pudy.	(B) gény.
		(C) dispozície.	(D) emócie.
P04	Soňa je v kolektíve uzavretá a nesmelá, väčšinou je smutná, každá poznámka sa jej dotkne, ťažko si hľadá priateľov. Podľa typu temperamentu je Soňa	(A) cholerik.	(B) flegmatik.
		(C) sangvinik.	(D) melancholik.
P05	Pri výskume a diagnostike psychických (alebo osobnostných) vlastností človeka sa používajú najmä	(A) didaktické testy.	(B) psychologické testy.
		(C) vedomostné testy.	(D) sociometrické testy.
P06	Peter pred polročnou písomnou prácou zámerne neprišiel do školy. Aký citový stav s najväčšou pravdepodobnosťou spôsobil takéto Petrovo správanie?	(A) hnev	(B) afekt
		(C) nálada	(D) strach

P07 Inteligenčný kvocient, známejší pod skratkou IQ, vyjadruje

- (A) krivku normálneho Gaussovho rozloženia.
 (B) úroveň intelektových schopností človeka.
 (C) percento správne vyriešených úloh v teste.
 (D) podiel psychických schopností človeka.

P08 Pri opise osobnosti človeka sa zameriavame na jeho

- (A) základné a osobné schopnosti. (B) všeobecné a špeciálne schopnosti.
 (C) individuálne a kolektívne schopnosti. (D) podmienené a nepodmienené schopnosti.

P09 Liečením chorôb a odstraňovaním porúch psychologickými prostriedkami sa zaoberá

- (A) psychodiagnostika. (B) psychiatria.
 (C) psychoterapia. (D) psychofarmakológia.

P10 Prežívanie vzťahu človeka k veciam a javom okolitého sveta, k sebe samému, k svojmu konaniu a iným ľuďom je obsahom

- (A) citov, emócií. (B) potrieb, pudov.
 (C) predstáv, vnemov. (D) psychických vlastností, funkcií.

5. časť: S O C I O L Ó G I A

Každý žiak si zvolí jednu z častí 3. – 5. a odpovedá iba na otázky vo zvolenej časti.

Svoje odpovede na otázky S01 – S10 vyznačte na odpoved'ovom hárku č. 1 s piktogramom .

S01 Sociológia ako veda o spoločnosti vznikla

- (A) v druhej polovici 18. storočia. (B) v prvej polovici 19. storočia.
 (C) v druhej polovici 19. storočia. (D) v prvej polovici 20. storočia.

S02 Ktorý z uvedených sociológov dal vede o spoločnosti názov sociológia?

- (A) E. Durkheim (B) K. Marx (C) A. Comte (D) M. Weber

S03 Ktorý z uvedených javov nie je predmetom sociológie?

- (A) solidarita (B) kolektívne vedomie
 (C) vlastnosti jednotlivca (D) kultúra

S04 Človek sa učí po celý život. Ako sa nazýva proces sociálneho učenia?

- (A) socializácia (B) personalizácia (C) sociálna zmena (D) sociálna empatia

S05	Sociálny status je sociálna pozícia v spoločnosti spojená s istými právami a povinnosťami. Vzdelanie je status						
(A)	vrodený.	(B)	získaný.	(C)	vnútený.	(D)	uzavretý.
S06	Miro vyrušoval spolužiaka a tým mu znemožňoval sledovať výklad učiteľa. Keď ho učiteľ zbadal, Miro prestal vyrušovať. V tejto situácii išlo o prejav						
(A)	sebakontroly.	(B)	sebahodnotenia.				
(C)	formálnej kontroly.	(D)	neformálnej kontroly.				
S07	Ktoré sociálne zmeny našej spoločnosti za posledných 15 rokov možno považovať za rozhodujúce?						
(A)	kultúrne zmeny	(B)	politické zmeny				
(C)	náboženské zmeny	(D)	demografické zmeny				
S08	Podľa väzieb medzi členmi skupiny rozlišujeme rôzne typy skupín. Rodina a priatelia predstavujú príklad						
(A)	primárnej skupiny.	(B)	sekundárnej skupiny.				
(C)	terciárnej skupiny.	(D)	formálnej skupiny.				
S09	Sociálnou interakciou sa nazýva						
(A)	schopnosť vciťovať sa do rozpoloženia druhých.						
(B)	delenie ľudí do skupín podľa ich správania.						
(C)	izolácia porušiteľov noriem od ostatných členov skupiny.						
(D)	vzájomné pôsobenie členov skupiny podľa istých pravidiel.						
S10	Ako sa nazýva manželstvo jedného muža a jednej ženy?						
(A)	ontogamia	(B)	monogamia	(C)	bigamia	(D)	polygamia
Koniec I. oddielu testu							